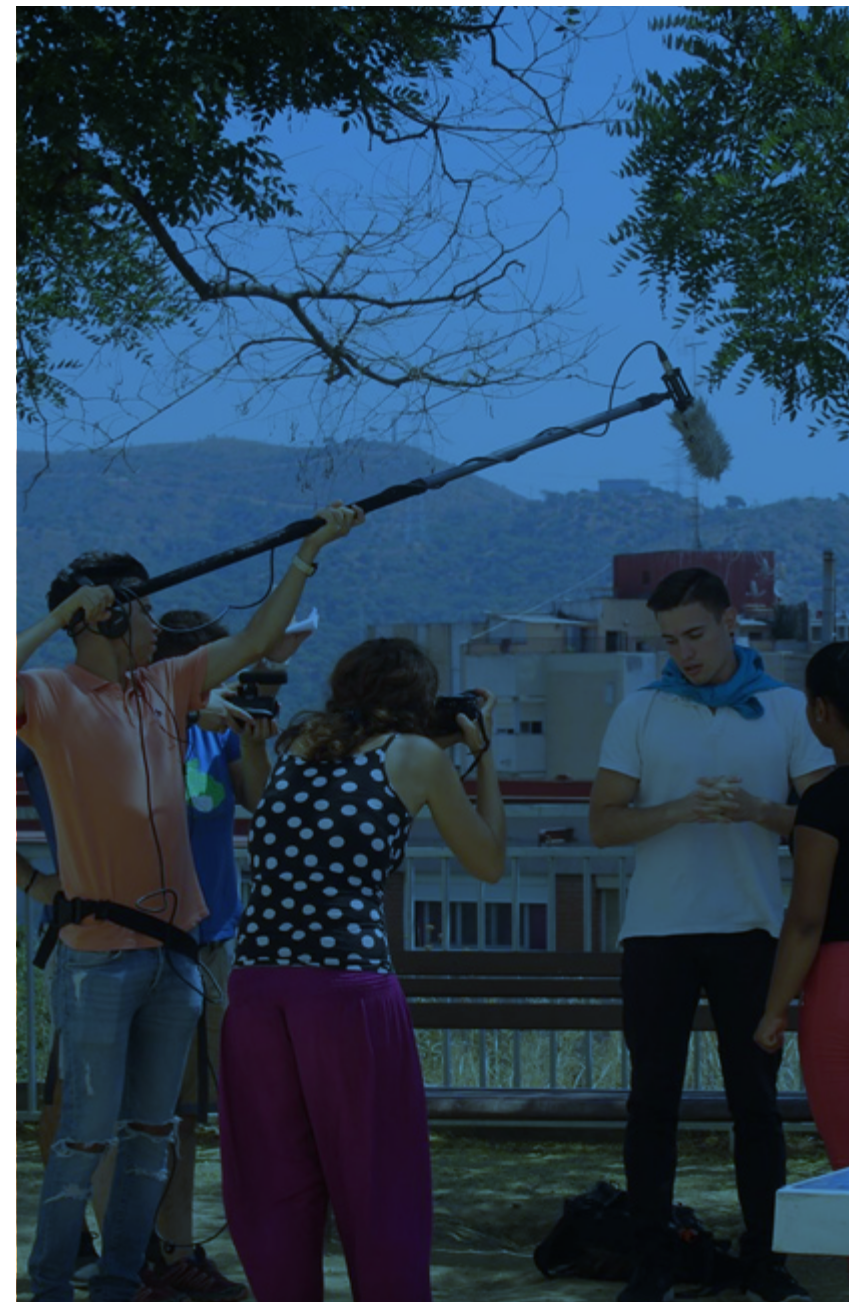

Educomunicació per a la Ciutadania Activa

-Recursos per a educad@rs-

Aquest document és una guia de treball per a la construcció d'una mirada crítica envers la informació que es consumeix i es produeix a través dels mitjans de comunicació. Inclou recursos que ajuden a promoure el diàleg intercultural i el debat sobre educació mediàtica dins i fora de les aules, a partir de la següent fórmula:

educació + comunicació = ciutadania activa

Educació: eina participativa i popular de transformació social

+

Comunicació: procés de participació social en què s'intercanvien i comparteixen experiències, coneixements i sentiments

=

Ciutadania activa en els i les joves, permet alimentar la seva curiositat i capacitat de creació, en la construcció d'una societat més atenta i conscient de les seves pròpies dinàmiques socials.

A partir de la fórmula **educomunicativa**, generem projectes de **sensibilització, co-creació, formació i comunicació**. Apostem per una lectura crítica de la informació difosa i rebuda pels mitjans de comunicació dins de les aules. El model educomunicatiu en els últims anys s'ha nodrit de la teoria de la interseccionalitat i de la comunicació no violenta, que posem en pràctica a tots els nostres tallers.

La **teoria de la interseccionalitat** es basa en l'heterogeneïtat existent entre els grups socials i visibilitza la forma en què diferents factors combinats com la classe social, el gènere, la raça, l'edat, la sexualitat, etc. influeixen a la vida de les persones i les situen en posicions diferenciades.

La **comunicació no violenta** treballa amb un mètode que permet desenvolupar la comunicació de manera efectiva i empàtica. L'objectiu és evitar un llenguatge que avalui, etiqueti o defineixi a les persones interlocutores o a terceres persones.

La nostra estratègia

Alguns conceptes clau...

interculturalidad

estereotipos

prejudicis

rumors

racisme

sexisme

Interculturalitat:

Promou la interacció positiva, el contacte, el diàleg i el coneixement mutu per a poder abordar millor les complexitats que planteja la diversitat.

Estereotips:

Existeixen a tots els grups socials i no són ni negatius ni positius en si mateixos. Són atribucions generalitzades de determinades característiques d'alguns membres d'un grup en el seu conjunt. Pot derivar en el prejudici com a actitud i en la discriminació com a forma de comportament.

Prejudici:

Un prejudici és una actitud hostil i desconfiada envers alguna persona que pertany a un col·lectiu, simplement pel fet de pertànyer a aquest grup.

Rumor:

És un missatge breu, espontani i de tipus oral que s'estén ràpidament i causa un impacte gairebé sempre negatiu en l'entorn.

Racisme:

Es tradueix en un sentiment de superioritat sota un "sentit racial", que causa habitualment discriminació o persecució, que es tradueix no només en una actitud individual, sinó estructural en la societat.

Sexisme:

Prejudicis o discriminació a partir del sexe o el gènere. Condicions de vida o actituds que promouen estereotips de rols socials (tradicionalment rols de gènere), establerts en les diferències sexuals.

Comunicació.

Potenciar el diàleg des d'una posició respectuosa, segura i oberta.

Relació amb les diferents realitats.

Interacció amb “allò diferent”. Visibilitzar les diferents realitats.

Social i ciutadana.

La realitat social com una complexitat de **realitats interconnectades**. Transformació de conflictes i anàlisi multicausal.

Aprendre a aprendre.

Prendre decisions de forma crítica i creativa.

Competències transmèdia.

Des de la noció:

PROSUMIDORS (PRODUCTORS+CONSUMIDORS), persones potencialment capaces de generar i compartir continguts de diferents tipus i nivells de complexitat (extret de: <https://transmedialiteracy.org/>).

Proposem treballar les Competències Transmèdia, enteses com l'ús que els adolescents donen als mitjans i xarxes socials, així com habilitats relacionades amb la producció, l'intercanvi i el consum de mitjans interactius digitals. La intenció és que aquests mitjans siguin utilitzats de manera ètica i responsable, aplicant eines d'aprenentatge informals dins les aules.

¿Quines competències es poden treballar amb els i les joves?

Exercicis per a les aules

1

COM ES TRANSMETEN LES IMATGES A LES XARXES SOCIALS?

- Descripció.
Aquesta activitat pretén que els estudiants debatin sobre les seves pràctiques mediàtiques (i les dels altres). Es demana als estudiants que fotografiïn una pràctica dels mitjans de comunicació amb la qual estiguin familiaritzats o relacionats. Un cop presentades es reflexiona conjuntament sobre les imatges i fotografies produïdes. Aquestes podran ser exposades en algun dels espais de l'Institut per a estendre el debat de l'ús dels mitjans de comunicació a altres classes¹.

1. Activitat extreta de la fitxa didàctica “Analiza, clics y piensa sobre los medios” del Proyecto Transmedia Literacy, consultat a: <http://transmedialiteracy.upf.edu/es/didactic-card/analiza-clica-y-piensa-sobre-los-medios>).

- **Preguntes clau**
Quin és el teu mitjà preferit i quins continguts prefereixes?
Consideres que el temps que gastes en els mitjans de comunicació és adequat, massa o massa poc?
Quins són els beneficis i els inconvenients de dedicar aquest temps?
Et sents sobrepassat per la quantitat d'informació que llegeixes, veus o escoltes diàriament en els mitjans?
Pots identificar alguna situació de risc relativa al comportament de l'ús dels mitjans? (addicció, alienació, assetjament escolar, desinformació, consum de notícies falses).

Exercicis per a les aules

Exercicis per a les aules

2 QUÈ DIUEN ELS MITJANS?

- Descripció.
Aquesta activitat s'ha de realitzar en una sessió. Es reproduïx el vídeo de referència i s'obre l'espai de debat, en el que els estudiants podran donar diferents punts de vista al voltant de la informació rebuda, amb l'objectiu de tractar els estereotips, prejudicis i rumors que existeixen sobre la població migrada i racialitzada. Per a cada tema proposem algunes preguntes clau per a dinamitzar el debat.

(1r Vídeo)

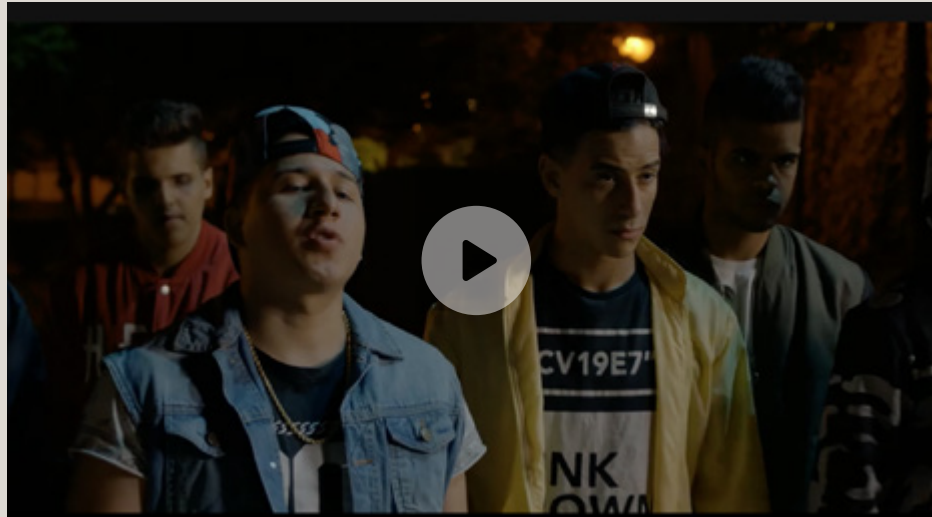
-Humor com a eina de poder-

- Preguntes clau
De què parla aquest vídeo del popular programa El Club de la Comèdia?
Has sentit al carrer, a la teva família o al teu grup d'amics el que diu el monologuista del vídeo? Creus que és cert? Ens estan envaint els xinesos? Creus que és una invasió? Com es refereix a persones provinents d'altres països? Hem empatitzat algun cop amb persones d'origen xinès o només ens produeixen riure? L'humor pot justificar comentaris racistes?

(2n Video)

-Com es percep el llatí?-

(a partir del minut 26)

- Preguntes clau
Quin programa és i què succeeix en aquesta escena?
Es pot deduir la nacionalitat de l'últim grup de joves que arriba a l'escena?
Quin imaginari es construeix sobre les persones llatines i sobre Llatinoamèrica?
Analitzar com el "llatí" s'associa al concepte de "bandes juvenils". A quin col·lectiu s'anomena banda?
Concepte d'etnificació de la delinqüència.

Exercicis per a les aules

Exercicis per a les aules

3 QUÈ DIUEN ALTRES MITJANS?

- Descripció.
Existeixen altres mitjans que no corresponen a les grans lògiques del mercat. Es tracta d'informació més propera, realitzada des d'angles diferents, molt a prop de la gent i que avui, gràcies a internet i a les xarxes socials, també poden tenir gran impacte d'audiència. Permet el posicionament crític de la informació que consumim i reproduïm, i s'ofereix un espai d'apropiació en algunes idees alternatives de producció.

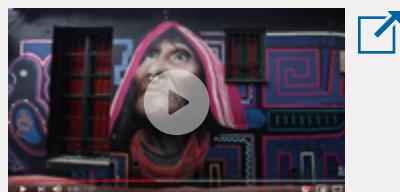
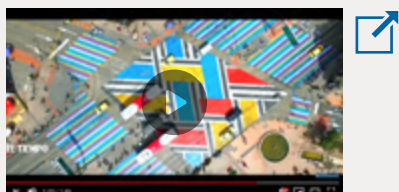
(3r Vídeo)

-Què diuen de nosaltres?-

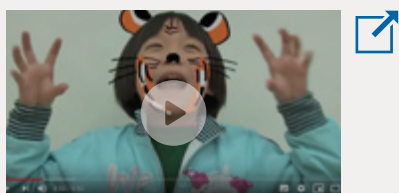
- Preguntes clau
Qui són els protagonistes d'aquest vídeo?
Com s'imaginen Barcelona? Si fem la mateixa pregunta amb la ciutat de Bogotá, sabrem coses de la ciutat com ells les saben de Barcelona?
Per què des d'aquí no es coneix gairebé res de Llatinoamèrica, en aquest cas de Colòmbia, i al revés sí?
Per què moltes vegades quan parlem de països llatinoamericans ens vénen coses negatives al cap?

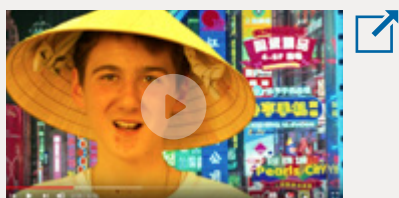
Una altra referència per a conèixer una mica més sobre el que no es parla en els mitjans de Bogotà, capital llatinoamericana del grafitti.

Per a desmuntar prejudicis envers la comunitat xinesa:

Projecte d'ElParlante, Desmuntatòpics:

Exercicis per a les aules

Material de referència que pots consultar:

- Material Xarxa Antirumors de l'Ajuntament de Barcelona.
Spot Antirumors
Persones migrades i l'estat del benestar: (<http://youtu.be/lfgkuCFtHpk>)
Persones migrades i habitatge públic: (<https://youtu.be/pqPxcwS84WY>)
Persones migrades i les beques de menjador (<http://youtu.be/p5Gy1YO-YT4>)
Població estrangera i delinqüència (<http://youtu.be/L0o17kSlu3l>)
Manual Antirumors
(Comerç, sanitat, ajudes i serveis socials)
<http://www.bcnantirumors.cat/quisom/actualitat-la-xarxa/cap%C3%ADtols-del-manual-antirumors>
- Material audiovisual de Youtube.
Racisme en la T.V.
<https://youtu.be/8wsTHppQl6I>
Racisme
<https://youtu.be/4dMpCA0tXbU>
Vídeos interculturals
<https://www.youtube.com/user/bcnantirumors/playlists>

Vídeos alternatius.
Proverbi Xinès: https://youtu.be/nJg_Ru4DXVU
Ens estan envaint: <http://youtu.be/Q5YQ7pNT2qs>
Col·lapsen la sanitat: <http://youtu.be/MY0qb-YmhR8>
Ni estudien ni treballen: <http://youtu.be/ozR4g2RoyNc>
- Guia Didàctica Alfabetització Transmèdia.
<http://transmedialiteracy.upf.edu/> (Consultar el material de les Fitxes Didàctiques, Activitats didàctiques i gratuïtes destinades a professors d'Educació Secundària).
- Referències bibliogràfiques.
_ Guia pedagògica per a una educació intercultural, antiracista i amb perspectiva de gènere: idees, experiències i eines
<https://www.gcedclearinghouse.org/sites/default/files/resources/170102spa.pdf>
_ Guia sobre la discriminació interseccional en el cas de les dones gitanes
https://www.gitanos.org/upload/53/27/guia_discriminacion_interseccional_version_final.pdf
_ Guia didàctica per a treballar la igualtat de gènere i la interculturalitat a l'aula
<http://fundacionmujeres.es/img/Document/140804/documento.pdf>

cruilla-comu.elparlante.es

elparlante.es

amb el suport de:

AJUNTAMENT DE
BARBERÀ DEL VALLÈS

Ajuntament
de Mataró